

É r t e s í t ő.

36 szám

Pest Junius 6^{ka}

1832.

Nunciūm Litterarium.

(1) Opus sub Titulo „Praxis Juridica et Stylare Juristarum Latino Hungaricum complectens in se normam peragendarum diversarum functionum Juridicarum conficiendorumque de super Litteralium Instrumentorum“ etc. in 8vo majori, ac in duobus Tomis — prelum jam effective deseruit, et haberi potest a 3 fl. 30 xr. M. C. praeter Bibliopolas Pestienses, Psonienses, Cassoviensem, item et Debrecinensem ac Zagradiensem; Budae apud D. Agentem Ladislaum Oláh, Pestini apud Tabulares Advocatos DD. Andream Thaisz, Vincentium Jankovits, et Ladislaum Valther Familiae Comitum Károlyi Archivarium, Viennae vero apud Authorem Agentem Aulicum Ignatium Kasics in Platea am Kohlmarkt sub Nro. 1146. habitantem. —

Megjelent Tek. Táblabíró Fáy András ur legujabb 's legtetemesb románja „A Békely Háza“ két köt., 46 ív, két képpel. Pest (Landerernél) 1832. Ára 3 pengő forint. A' munka nagy hatást 's élénk javalatot követel; 's valóban a' tudomány, gond, csín, mellyel készüle, igen nagy és sok. A' nélkül hogy itt a' mű belső bírálatába bocsátkoznánk, studiumul ajánljuk azt mind azoknak, kik a' magyar magasb társalkodási nyelvben — vigjátékban, románban, epistolában, csinosb beszédben — jó példányt akarnak követni, 's csak teljes meggyőződésünket fejtjük ki azt vallva, hogy e' részben 's illy kiterjedésben hasonló gonddal, csinnal, szabátossággal 's tiszta nemzeti szinnel készült eredeti művet literaturánkban nem ismérőlünk. Nyomtatása elég csinos.

Füskúti Landerer' könyvnyomtató intézetében Pesten hatvani
utszában 448 sz. a. már megjelent a'

M u l a t t a t ő

szép literaturai gyűjteménynek III. és IV. kötet.

A' III. kötet foglalja magában a' „Liló-Halacska“, román' többiét, és „Rómán egy estve“ nevezetű románt. A' IV. kötet, „Skóciának fehér Lilioma“ nevű historiai romános Novellát. 'S valamint e' szerint ígéretéhez képest adá ki az intézet eddig ezen olvasó kézikönyvtárának négy kötetét, úgy fogja ennek a' jövő augusztusi pesti vásárra is szinte négy kötetét a' legválogatottabb művekből közre bocsátani, 's reményli hogy mind a' darabok' választása mind pontos kiadása által a' legnagyobb kedvezésre fog tarthatni mindenkor számot, 's annyival inkább vár pártfogoltatást, mivel a' nagy érdemű közönség a' miveltebb világhívtárhoz és izléshez módosított olvasó könyvekben nem kevés híján tapasztal.

Előfizetésre még mindig nyitva áll az út, az egész esztendei XII. kötetre 4 p. p. forinttal, füzetenként pedig 24 p. p. xrral.

Előfizetni a' kiadó intézeten kívül minden hiteles könyváros és kötő uraknál lehet.

Füskúti Landerer' könyvnyomtató intézetében Pesten, hatvani
 utzában 448. megjelent:

Graf Stephan Széchenyi
als Schriftsteller,

Im Ungarischen herausgegeben, und deutsch bearbeitet

v o n
J o s e p h O r o s z.
 Pesth, 1832. Gr Svo. Preis 2 fl. Conv. Münze.

T u d ó s í t á s.

(2) A' nagyméltóságú királyi udvari magyar Kamara rendelése következtetésében közhírré bocsátatik: hogy Breznóbánya szabad királyi város részéről következő haszonvételek e' folyó esztendei július hónap 2dik napján tartandó kótyavetye által november 1jétől fogva 3 egymást követő esztendőre áruba bocsátatnak, tudniillik:

a) Az Arany Szarvas vendég fogadó, mellyhez 42 ft. bánat-pénz kapcsolatik.

b) Podhorán a' vendégfogadó bánat-pénz 85 ft.

Mihályon szinte a' vendégfogadó bánat-pénz 31 ft.

Ismét Mitnán ugyan a' vendégfogadó bánat-pénz 50 ft. nem különben

A' városi vendégfogadó bánat-pénz 50 ft.

c) Malmok: nevezetesen pedig az ugy nevezett közép malom, bánat-pénz 47 ft.

Alsó malom, bánat-pénz 48 ft.

Vagnári malom, bánat-pénz 10 ft.

Benyusi malom, bánat-pénz 20 ft.

Pothorai malom, bánat-pénz 14 ft.

Mitnai malom, bánat-pénz 14 ft.

d) A' pálinka szabad árulást jelelő czéger, bánat-pénz 103 ft.

e) A' sörház-jövedelem, bánat-pénz 312 ft.

f) A' pálinka-főzés, bánat-pénz 30 ft.

g) A' mérték és mázsálási jövedelem bánat-pénz 5 ft.

h) A' piacz pénz, bánat-pénz 35 ft.

i) Az eleség szabad behozása, bánat-pénz 33 ft.

k) A' vám-jövedelem, bánat-pénz 37 ft.

l) A' mészárszék a' viz innenső részén, bánat-pénz 25 ft. És végtére

m) Ismét a' mészárszék a' Garam vize tulsó részén, bánat-pénz 30 ft. mind pengő pénzben.

Azon felekezetek tehát, kik ezen arendában részesülni kívánnak, és értékökben biznak, az előbb meghatározott napon az illető városháznál reggeli órákon tartandó kótyavetyére ezzel meghivatnak. Budán Pünkösthava 25dik napján 1832.

H í r d e t é s.

(3) A' nagyméltóságú magy. kir. udvari Kamara részéről közhírré tétetik: hogy Budán a' m. k. u. Kamara épületében folyó esztendei julius 4dikén reggeli 9 óraker tartandó árverés útján e' következő jószágok, úgymint:

Krassó vármegyében fekvő	Bottyest	315 ft. pengő pénz.
—	Drinova	385 ft. 15 kr. —
—	Zsurest	278 ft. 58 kr. —
—	Füzes	3344 ft. —
—	Ravna	3202 ft. —
—	Kakova	2162 ft. —
Temes	Guvesdia	2484 ft. —
—	Móritzfeld	2680 ft. —

megállapított kikiáltandó ár mellett a' többet ígérőnek fognak haszonbérbe bocsáttatni.

Az árverők kötelesek lesznek az illető kikiáltandó árnak tized részét bánatpénz fejében azonnal befizetni, a' többet ígérők pedig egy esztendei árendát cautióul előrelétni. Az árveréstől senki sem záratik ki, mint az, a' ki egyébiránt is mind a' hazai törvények, valamint is a' felsőbb rendelkezések értelmében fekvő jószágoknak kiberlésétől tiltatik. A' fő feltételek e' következőkből állanak:

1. A' jószág ugyan azon állapotban, mellyben most a' m. k. u. Kamara által berratik, folyó esztendei november 1ső napjától számítandó 15 esztendőre bocsáttatik bérbe.

2. A' bérlő tartozik az esztendő haszonbért félesztendőnként jelesül aprilis 24dik és november 1ső napján a' temesvári Harminczadnál lefizetni, különben, ha ezen határnapot csak egyszer is elmulasztaná, a' birtokból azonnal ki fog üttetni, és a' jószág az ő kárára ujonnan árverésre bocsáttatni, azon esetre pedig, hogy ha ne talán a' haszonbér az előbbihez képest alább szállana, a' királyi fiscus mind az ebből származandó kárnak, mind pedig az egész költségeknek megtérítését a' haszonbérln, 's maradékin, vagy örökösein sommás per útján, a' szokott formának és ügyorvoslásoknak félretételével a' debreczeni kerületi tábla előtt (a' szabad választást is fentartván magának) követelni, azonban is pedig a' jószágon találtató mindennemű vagyonát önnön hatalmával elfoglalni, és árverés mellett eladatni.

3. A' cautio kész pénzben, vagy intereses status-papirosokban az akkori eladásbeli értékjök szerint, vagy pedig elfogadható, elegendőképen biztosított adóssági levelekben tétetik le, mellyek a' haszonbérlnök a' bérlés végzetével a' magok valóságában ismét visszaadotnak. A' haszonbérlnök maradéki atyjok halála után, mellyet azonnal a' királyi Kamarának tudtára adni kötelesek, fél esztendő alatt az árendáról lemondhatnak, valamint szinte a' m. k. u. Kamara is azon esetben, hogy ha azokat a' bérlés folytatására alkalmasoknak nem találandja, nekik az árendát kimondhatja, az magában is értődven, hogy ekkor az árenda azon esztendővel, mellyben a' le-, vagy felmondás történik, megszűnik, hogy ha mindazáltal az örökösök a' kiszabott félesztendő alatt az árendáról le nem mondanak, a' bérlést végig megtartani kötelezettek. —

4. Tartozik a' bérlő a' Jobbágyok eránt a' fent álló Urbarialis rendelkezéseknek szoros megtartásával, 's a' szükség esetére maga költségén uriszékeket is tartani, ezek-

nek határnapját pedig a' kir. Kamarának előre tudtára adni, hogy a' szükség ugy hozván magával a' Kamara valakit az uri-székhez rendeltethessen; továbbá a' tartozásoknak annyira való szaporodások, hogy azoknak beszédése a' Jobbágyságnak különös terheltetése nélkül nem eszközölthetnék, tilalmas. — Végtére a' jobbágy-háza kat szinte ugy, és azon számban, a' mennyiben azokat általvette, ismét visszaadni köteles. A' regulatio ott, a' hol még nem történt, szabadságában áll a' bérlőnek, csak hogy az iránt előbb a' m. kir. udv. kamara engedeime kivántassék ki, azért is jelentését az okok előadása, és a' regulatio plánumának előmutatása mellett beadni tartozik a' bérlő. —

5. A' netalán részenként bérben lévő regalék iránt kötött Contractusokat tartozik az Árendás fentartani, és csak ezeknek eltelésök után élhet azokkal tetszése szerint, azonban az általa teendő új szerződések a' nekie lekötött határidőn túl nem terjedhetnek.

6. Nem tiltatik ugyan, hogy az árendás az általa bérlett javakat másnak ki ne bérelhesse, erről azonban a' m. kir. udv. Kamara semmi tudományt sem vesz, s ő tovább is maga marad mindenekért a' Kamarának lekötelezve; oly változásokat azonban a' jószágban tenni, mellyek a' contributio fundusának ártalmára, vagy kisebbitésére lehetnének, vagy a' jószágot bár mi módon terhelni tilalmas.

7. A' netalán hátra lévő tartozásoknak beszédését a' szokott részesülés mellett magára vállalja a' bérlő, és erről a' jószág általvétele alkalmával vele fog végeztetni, az arenda végével azonban a' hasonló restantiák iránt hasonló kötelezést vesz magára a' kir. Fiscus.

8. A' patronatusbeli minden terheket tartozik az árendás maga viselni pótlás nélkül, a' m. k. u. Kamara magának egyedül a' praesentát, és a' templom s árvák pénzeikről való számadásoknak metekintési jusát tartja fen.

9. Az erdők maradnak a' Kamara erdő-tiszttségének felvigyázása alatt; a' rendes használás és fájás azonban a' szükséges rendszabások mellett az árendásé; irtásokat a' m. k. u. Kamara engedelmé nélkül tenni nem szabad. —

10. Az esztendei reparatiokat tartozik az árendás magából megtétetni.

11. Új építményeket csak a' Kamarának előre nyerendő engedelmé mellett tehet jó szerekből az árendás, lágy szerekből, és paraszt kézzel tett épületek nem adnak just az árendásnak a' visszafizetés követelésére.

12. Biztossá tétetik az árendás, hogy a' bérlés ideje alatt a' jószág más felkérőnek királyi adomány útján nem fog máskép általadatni; hanem hogy ez a' bérlési szerződést megtartani köteles légyen.

13. A' bérlő tartozik contractusát minden ingó, és ingatlan annak rendje szerint bemutatandó vagyonyjára intabuláltatni, és ha az elegendő nem volna, a' fent írt caution kívül egy az egész arenda idejére jót álló Cavenst állítani, a' ki szinte a' contractust alá írja, s magára intabuláltatja.

A' többi feltételek az árverés alkalmával megismérvethetnek.

Egyébiránt az árverésben részesülők tartoznak magok ajánlásikat megtartani, és az árverési protocollum, mellyet kiki, de főképen a' legtöbbet ígérő, aláírni tartozik, oly kötelező erejű, mint az ennek következtében készített contractus, mind addig, míg a' bérlő a' contractus kiadásának, és a' cautionnak letétele után ezen első kö-

telességének eleget teend, vagy pedig előpénzének visszaadása által kötelességétől feloldoztatik. — Budán aprilis 25dikén 1832.

H i r d e t é s.

(3) Ó Cs. Kir. Fő Herczagsége Országunk Nádor-Ispánja kegyes parancsolatjára, a' kir. magyarországi fő építő kormány részéről közhírré tétetik, hogy Vác püspöki városban a' Duna partján helyezett, hajdan Therezianum 's majd Ludovicea nevet viselő katonai nevelő Intézetnek szánt épületek alábbirt kedvező kötés mellett a' többet ígérőnek áltengedtetnek:

1ször. A' fizetendő 's felsőbb helybehagyást nyert summának harmadát leszen köteles az áltvevő mindjárt, két harmadát pedig hiteles kezesség állítása, és a' rendes hatósáztól kamatfizetés mellett csak tiz esztendő mulva lefizetni.

2ször. Azon esetben, ha a' vevő egy harmadánál többet szándékoznék lefizetni, elfogadható feltételek mellett azon kedvezés is megengedtetik, hogy a' fenmaradó summát készpénz helyett hiteles kötelező-levelekben fizetheti le.

3ször. A' vevő ezen épületekre nézve, minden földesurasági adózásoktól ment, és független, 's csupán csak a' közönséges adókra 's polgári közterhek viselésére köteleztetik.

Az előbb említett, és 42,835 vfrt. 53 xra igen olcsón becsült, jó szerekből egy emeletre régi klastromok módjára rakott 63½ öl hosszú 7½ öl széles épületnek mind két oldalról 13 öl hosszú, 7½ öl széles szárnyai állanak; a' fő útca felől az egész épület hosszában 11 ölnyi széles tére, a' Dunára néző oldalán pedig 66 öl hosszú, 46öl széles erős fallal kerített tágas udvara vagon.

Továbbá vannak ezen épület alsó emeletében két fő pinczén kívül (mindegyik 2000 akórai) 35 szép, magas és erősen boltozott erős vas ablakrostélyokkal készült szobák; a' felső emeletben, (hová két szép széles lépcső vezet) pedig 24 részszerint régi, részszerint új gerendákkal festett magas szobák, mellyek nagyobb részint teremek, de az alsó boltozatok czélirányos felosztásánál fogva könnyen kívánt kisebb szobákra oszthatók. — Végtére még ezen épülethez tartozik egy 64 öl hosszú és 48 öl széles házhely, mellyen jó szerekből tető nélkül 19 öl hosszú és 7½ széles de még egészen ki nem épült ház áll.

A' venni kívánók ár-ajánlásaikat, kiváltott leveleikkel, nevök, characterök, vármegyéjök, lakhelyök hozzá tételével ezen kir. magyarországi fő építő kormányynak, legfeljebb julius 1sőjeig 1832. annál bizonyosabban küldjék be, minthogy ezen időnek eltelte után beérkezendő e'féle levelek többé nem fogadtatnak el.

Ezen épületnek rajza körületivel együtt, és annak becsültetése, mind Budán a' kir. magyarországi főépítő kormányynál, mind pedig Váczon a' fent említett Akademia épületében a' ház felvígázójánál szemlélhető.

A' kir. magyarországi főépítő kormány részéről. — Budán majus 21dikén 1832.

(3) Egy 30 esztendő, több nyelvet beszélő, gazdaságban jártas, 's dicséretes bizonyítványokkal felkészült gazdaságbeli Tiszt önkényesen kívánván helyet változtatni, tisztelettel ajánlja a' T. Uradalmaknak szolgálatját — különben felőle bővebb tudósítást adhat
a' szerkeztető hivatal.

(3) Tisztelettel jelenti az alólírt, hogy nála különféle arany, ezüst és réz pénz darabokat az ó 's uj világból, egyenként vagy osztályként, mint szinte különféle régi tobákszelenczéket is jutalmas áron szerezhetni meg.

Löffler J. fogorvos,
„Miatyánkutcza“, Bóla ház 2ik emel.

B i r k a - e l a d á s.

(2) Székes-Fehér Vármegyében titl. Kempelen Familiának Pázmánd helységében az Országnak egyik legnemesebb birka-falkájából a' tenyésztésre tökéletesen alkalmas 1—6 esztendős 500 darab anya, és 300 darab 2—3 esztendős ürü, mint számfeletti eladatik a' mostani környüllásokhoz képest legillendőbb áron; venni szándékozók méltóztassanak magokat az 1832dik eszt. pesti Medardi vásár alkalmával Pesten a' kereskedő háznak átelleni Martsits sarokházban, hol a' gyapju mineműségét is megláthatni, máskor pedig Pázmádon, Nyéeknek a' Fehérvári uton, szomszédságában jelenteni.

Csongrád vmegyében helyezett vásárhelyi serháznál június 11ikére hirdetett 50 darab hizott ökör eladatása elhalasztatik június 18diki délutáni három órára, mikorra a' venni szándékozók ujra tisztelettel meghivatnak. Vásárhely majus 23ikán 1832.

Köth tisztartó.

H i r d e t é s.

(3) A' nagyméltóságú magyar udvari Kamara rendelésébül köz hirré tétetik: hogy e' folyó esztendő június 18ikán a' megürült esztergomi érsekséghez tartozó Érsek-Ujvár mező-városában tartandó köz Árverés alkalmával mintegy 400 mázsa egy nyirésü gyapju, mellynek fele jobb mint félnemesített, a' másik fele pedig félnemesített; hasonlóképen mintegy 32 mázsa bárány-gyapju is, melly augustus előtti nyirésből reménylhető, a' többet igérőnek summásan, avagy pedig részenként el fog adatni. — Mellynek következésében a' venni szándékozók a' szokott bánat-pénzzel felkészülve, ezen árverés a' fent jelelt napra, és helyre, meghivatnak. — Budán május 25ikén 1832.

(3) Csongrád vármegyében helyezett Vásárhely mezővárosában fekvő uradalmi serháznál f. e. június 11dikén délutáni 3 órakor 50 darab hizott ökör árverés útján fog eladatni, melly alkalomra tehát a' venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Vásárhely május 16dikán 1832.

Köth János,
Tisztartó.

Dunavíz állása a' budai vízmérték szerint:

Június 3dikán 5 láb, 2 hüv. 0 von. Június 4dikén 5 láb, 1 hüv. 0 von. Június 5dikén 5 láb, 1 hüv. 0 von. Június 6dikán 5 láb, 4 hüv. 6 von. (az 0 felett).

Budai Lotteria Június 6dikán: 62. 22. 45. 58. 66.

Pesti könyváros

WIGAND OTTÓ

és

Miskolczi Könyvárosok,
Kraudy és Társánál

találtatik:

Geographiai

Kézikönyv,

vagy

a' világ matematikai, physikai kiváltképpen pedig politikai leirása,

a' legújabb határozások szerint.

Felsőbb iskolai intézetek 's pallérozott olvasók számára

Stein, Volger és Cannabich után

készítette

Zádor Elek.

2 kötet. nagy 3rét Pesten, 1831 ft. kötve 2 ft. 12 kr. e. p.

A' kis Gyula könyve,

vagy fiu és leány gyermekek számára irt Elbeszélések Döbrentei Gábor által. 8rét egy rézremetszett képpel. Pesten, 1829 kemény boritékba kötve 1 ft. 40 kr. c. p.

F o g l a l a t:

Sárkány bocsátás. — A' selyp Ádám. — Három fogért három falu. — Némelly találmányok. — Három tréfás kérdés. — Egy kezetlen Francia ügyessége. — Hogy kell a' következő számokat kimondani? — Hat féle mesterember. — Különbféle jelek által való beszéllés. Péter mestersége. — Mit fog Imre csinálni. — Kérdések. — A' már többé nem selyp Ádám megkérdezi atyját. — A' magyar helyes irás. Ténta csinálás. — Az ijedékeny Biri. — Miért kell ezen elbeszéléseket olvasni? — Dénes egészen uj köntöst kap. — Számvetés négy neme. Ószveadás. Tér kérdés. — A' nyilazó Béla. — Némelly gyermekek karaktere. — Kivonás. — Példabeszédek. — A'

piros tojások. — Mesterségek 's találmányok a' magyarok között. — Lajosnak né-
 mely szavakat megmagyaráz Nevelője. Sokszorozás. — A' kis Dénes Pestre utazik
 Szegedről atyával. — Dénes Félegyházán toborzót lát. Dénes az esséről, szivárvány-
 ról vilámról hall atyától holmit. — Dénes Ketskeméten majmot, tevét, és medvét
 lát. — Dénes tovább utazása, és atya tanításai. — Dénes Ócsáról Pestig. — Dénes
 Pesten. — Dénes könyvnyomtató műhelybe megy és máshová, és néhány mesterem-
 ber műhelyébe. — Dénes a' lófuttatásnál — Magyarország nevezetességeiből néhány
 — a' Dunán inneni kerületben, a' Dunán tuli kerületben. — Felosztás. — Jani és
 Biri kertészkednek. — Károly folytatja magyar országról beszédét — a' Tiszán in-
 neni kerület, — a' Tiszán tuli kerület.

Pali és Minka

o l v a s n i t a n u l .

Betük ismeretére 's olvasásra tanító Abéczés könyv képekkel. Jó kis fiúk és leány-
 kák számára. Írta Döbrentei Gábor. Srét 38 csinosan festett képpel. Pesten 1829 ke-
 mény boritékba kötve 1 ft. 40 kr. e. p.

F o g l a l a t :

ajánlás. — Egy két szó e' könyvecskéről 's a' Tanítókhöz. Magyar kerek betük. —
 M. álló nagy betük. — M. kerek betük vagy A. B. Cz. egymás mellett. — A' fenn
 lévő Abécze betűji egymás mellé foglalva szavakban. Értelmes magyar egy tagú sza-
 vak, két tagú szavat ismét az Abécze betűji rendjében. — Három 's négy tagú sza-
 vak még és az Abécze rendjében. — A' kis olvasni kezdőhez. — Almafa. — Bagoly-
 — Cseresnye. — Doh. Egér. — Fűrész. Gólya. — Hattyu. — Iga. — Juh. Kutya.
 Lúd. — Lyán. — Mókus. — Napraforgó. — Nyúl. — Orgona. — Óra. — Ökör-
 szem. — Óz. — Páva. — Rózsa. — Sas. — Szóló. — Tok. — Uszó. — Út. —
 Űrge. — Űzés. — Vas. — Zászló. — Zsivány. — Emlék mondások. — Az em-
 ber érzeke. — A' magyar nyelvbeli szavak nyolcz felé osztása. — Egyféle hangzása
 de külön jelentésü szavak. — Ugyan azon egy szavak más más értelemmel. — Álla-
 tok hangjai 's egyebeké. — Béfejezés. — Deák Abécze.

(Shakspeare Remekei)

M a c b e t h,

szomorú Játék öt felvonásban Ángolból mai elédhatáshoz alkalmaztatva.

Döbrentei Gábor által.

Srét Pesten, 1830 Velin pap. kötve 1 ft. 30 kr. e. p.